

45. Ingurumen Buletina

2018ko apirila

1. Eusko Jaurlaritzak ez du klima aldaketaren inguruko helbururik betetzen
2. Elikadura burujabetza gure esku izateko alternatiba ezberdinak
3. “Industria politika ekosozialista” jardunaldia
4. Gipuzkoako erraustegiaren aurkako jardunaldia
5. Gipuzkoako erraustegiaren egia

1. Eusko Jaurlaritzak ez du klima aldaketaren inguruko helbururik betetzen

Eusko Jaurlaritzak argitara emandako 2016ko berotegi efektuko gasen emisio murrizketa datuak ez direla benetakoak salatu du ELAK. Eusko Jaurlaritzaren arabera, 2016ko berotegi efektuko gasen (BEG) emisioen murrizketa %26koa izan da 2005 urtetik eta %12koa 1990 urtetik.

Lehenik eta behin esan BEG murrizketak kalkulatzeko oinarri urtea 1990 dela, Kiotoko Protokoloak horrela markatzen baitu. Beraz kontuan izan beharreko murrizketa %12koa litzateke, baldin eta kalkulua ongi egin bala. Eta beste urte batzuetan ELAK salatu duen bezala, kalkulua ez dago ongi egin. Eusko Jaurlaritzak, beste inork erabiltzen ez duen metodologia erabiltzen du BEG isurketak kalkulatzeko, berez izan den murrizketa baino handiagoa ematen duen metodologia. Honek bi ondorio ditu. Batetik, EAEko datua ezin dugula beste herrialde batzuetako datuekin konparatu aldagai homegeneoak erabiltzen ez direlako. Eta bestetik, errealitatean eman den murrizketa baino askoz altuagoa ematen duela.

Kiotoko Protokoloaren arabera, 1990 urtearekin alderatuta eta beste herrialde guztiek erabiltzen duten metodologia erabilita, benetako BEG murrizketa datua 2016an EAEn %4,1eko izango litzateke. CO2 emisioek, klima aldaketan gehien eragiten duen gasa izanik, %14ko igoera izan dute. Datu hau ezin daiteke inola ezkutatu eta horregatik Eusko Jaurlaritzak ez du aipatu ere egiten. Datu hauek onartezinak dira 2018an, dagoeneko klima aldaketaren eraginak sufritzen ari garenean eta agintariek dozenaka Plangintza egin dituztenean emisioak murrizteko. Argi ikusten da propaganda hutsa direla.

Gutziz salatzekoa da Eusko Jaurlaritzak egiten duen emisio murrizketa datuen erabilera. Ematen dituen datuak bere mesederako manipulatu ditu. Beste herrialde batzuek ez bezala Eusko Jaurlaritzak ez dago legez behartuta datu hauek Kiotoko Protokoloaren arabera argitaratzera, eta horregatik nahi dituen datuak ematen ditu, nahi dituen bezala.

2. Elikadura burujabetza gure esku izateko alternatiba ezberdinak

Elikadura burujabetzaren aldeko aldarria ez da berria ELAn. Baina urte hauetan garatzen joan dira alternatiba ezberdinak eta komeni da gure militantziari informazio berria ematea bakoitzak bere erabakiak har ditzan.

Baina hasteko elikadura burujabetza zer den gogora ekarriko dugu. Elikadura burujabetzaren helburu nagusiak hauek dira:

- Pertsonen elikadura segurtasuna bermatzea, hau da, bizirauteko behar ditugun elikagaiak ziurtatuta izatea.
- Kalitatezko eredu osasuntsu bat lehenestea. Elikagaien ekoizpena, banaketa eta kontsumoa ekonomikoki, sozialki eta ingurumen ikuspuntutik modu jasangarrian eginez.

Elikadura burujabetzak elikagaiak ekoizteko eta merkatuak inposaturiko baldintzen aurka borrokan diharduten nekazariak eta produktuak kontsumitzen ditugun pertsonak sistemaren erdigunean jartzen ditu. Tokian tokiko zirkuituak lehenetsiz, eta munduko gosearekin bukatu dezaketen bakarrak merkatuak eta merkataritza internazionalak direla dioen mitoa hautsiz. Eredu honek garraioaren murrizketa suposatzen du, eta ondorioz, mundu mailako berotegi efektuko gasen (BEG) zati handi batena ere bai.

Elikadura burujabetza aukera bideragarria da. Munduko Bankuak beste erakunde batzuekin eginiko txosten berriak egiaztatu du. Ekoizpen agroekologikoak ekoizpen transgenikoak baino hobeto bermatzen du elikaduraren segurtasuna, txiroenei elikagaiak eta diru sarrerak emanez eta gainera merkaturako soberakinak sortuz.

Denok egin dezakegu zerbait sistema global injustu hau sistema lokal jasangarri bihurtzeko. Gure kontsumo ohiturak aldatu ditzagun. Gure elikadura beharrian mekanismo jasangarriak erabiliz hornitu gaitzaketen baserritarrak ditugu inguruan. Baserritarrei erosiz beraien biziraupena bermatzen diegu, eta ingurumenari onura egiten diogu mekanismo agroekologikoak babestuz. Alternatiba honekin baserritarrek beraien erabakiak hartzea eta agroindustriarekiko duten mendekotasuna haustea ahalbidetuko dugu. Guzti hau tokian tokiko produktu osasuntsuagoak eta kalitatezkoak erosiz, bi aldeentzat bidezkoagoak diren prezioekin. Jango duguna erabakitzeko eta elikadura burujabetza izateko aukera ezberdinak ditugu:

- **Tokian tokiko merkatu tradizionalak:** Aukera tradizionala da. Herri eta hiri gehienetan daude baserritarrak beraien produktuak zuzenean saltzen dituzten merkatuak. Produktu hauek garaian garaikoak eta modu tradizionalan ekoiztuak izaten dira. Produktuak bertako hazietatik datoz, ez dira transgenikoak eta gure arbasoetatik jasotako teknikekin landu dira, batzuk modu ekologikoan.

- **Kontsumo taldeak:** Talde hauek asko ugaritu dira azken urteetan. Nekazal eta elikadura sistema industrialari ihes egin nahian, ekoizle eta kontsumitzaileak kontsumo taldeetan elkartu dira bertako produktuak batzuk saldu eta besteak eskuratzeko. Taldeko kide bakoitzak astean garaian garaiko produktuz osaturiko otarra bat jasotzen du, taldea hornitzen duen baserritarrak ekoiztutakoa. ELAn badugu kontsumo talde bat.

- **Denda kooperatiboak:** Aukera hau azken urteetan zabaltzen ari da. Kontsumo taldeekin bateragarria, eta batez ere kontsumo taldearen funtzionamendua ongi ez datorkionarentzat

egokia. Denda forma duten kontsumitzaile elkarteak dira. Kontsumitzaile-bazkideek hartzen dituzte erabakiak, eta bertan erosteko betebeharrak bakarrik izatea da. Agroekologiaren baitan produktutako jaki osasungarriak eskuratzeko aukera ona da, bertako produktuek dute lehentasuna, baina hemen ekoizten ez diren produktuak ere eskuratu daitezke. Hainbat elkarte-denda daude jada Euskal Herrian: Landare Iruñean, Bioalai Gasteizen, Ereindajan Arrasate eta Bergaran, Labore Irun eta Oiartzunen, eta sortu den azkena Labore Bilbon (Santutxun). Azken honek 4 hilabeteko ibilbidea du eta dagoeneko 350 bazkide ditu, hala ere ekainerako 500 bazkide izateko kanpaina martxan dute, kopuru horrekin errentagarritasun ekonomikoa gertuago izango baitute.

Aukeratu zein den zuri hobekien datorkizun eredia eta elikadura burujabetza gauzatu dezagun. Denon mesederako den eredia.

3. “Industria politika ekosozialista” jardunaldia

Pasa den otsailaren 27an “Euskal industriaren trantsizio ekosozialerako oinarriak” jardunaldia ospatu zen. 2016ko irailean Bilbon ospatu ziren III. Nazioarteko Jardunaldi Ekosozialistatik atera zen Euskal Gune Ekosozialistak antolatua.

Oraingoan lantzeko gaia euskal industria politika eta berau aldatzeko beharra zen, aldaketa hau ekologikoki iraunkorra, sozialki justua eta demokratikoki erabakia izanik. Egunean zehar hizlari ezberdinek industria politikari eragiten dioten hainbat esparrutan trantsizioak nolakoak izan behar duen planteatu zuten.

Luis González Reyesek, Ecologistas en Acción taldeko aktibistak, trantsizio energetikoaren beharra aldarrikatu zuen, “gaur egun dugun eredia ez delako iraunkorra epe erdira. Ez dago energia fosilena bezalako alternatibarik. Ez berriztagarriak, ez agroerregaiak, ez energia nuklearra, denek dituzte beraien mugak. Hazkunde ekonomikoa energia kontsumoarekiko proportzioan hazten da, beraz, irtenbidea ekonomia zirkularrean eta desazkundean dago. Ekonomia feminista, solidarioa eta ekologikoa da bide bakarra”.

Amaia Perez Orozco Ekonomian Doktorea da eta “Colectiva XXX. Feminismos, pensamiento

y acción” taldeko partaidea. Galdera asko planteatu zituen, baina batez ere azpimarratu zuen denon artean birpentsatu behar dela lanaren arloko beharrezko trantsizioa nolako izan behar den, bai lan produktiboarena eta bai lan erreproduktiboarena. “Erreproduktio sozialaren krisiari buelta emateko aplikatu daitezkeen irizpideak: beharren erresoluzioaren kolektibizazioa eta desmerkantilizazioa, sozialki beharrezkoak diren lanen birrorganizazioa eta ongi bizitzearen ardura asumituko den matriz (erre)produktibo bat.”

Josu Larrinagaren arabera, EHUko Antropologia irakaslearen arabera, prometeismoa ez da irtenbidea, hau da, teknologia ez da izango ekoizpen eta kontsumo eredu honek dakartzan arazoetatik aterako gaituena. Berarekin guztiz ados gaude noski.

Alba del Campo, Cadizko trantsizio energetikorako mahaiko koordinatzailea da. Alba del Campok Cadizko udaletxean izan duen esperientziak erakusten digu ez dela makro eskalan bakarrik aldatu behar. Tokian tokiko administrazioetan ere gauza asko egin daitezke trantsizio energetikoa errealitate egin dadin. Cadizen pobrezia energetikoaren aurkako mahai bat osatu dute, non udaletxeak bono sozial bat sortu duen. Cadizko trantsizio energetikorako mahai bat ere eratu da partehartzea, demokrazia eta kultura energetikoaren aldaketa ardatz hartuta. Pobrezia energetikoaren aurkako txoke plan bat jarri dute martxan. Hirian %29ko langabezi tasa izanda, Cadizko herritarrak udaletxeak aurrera eramaten dituen politika hauen onuradun dira, zoritxarrez hau ez da leku denetan gertatzen.

ELAk defendatzen industria politikak ere izan zuen tartea. Sindikatuan urteak daramatzagu ekonomiaren trantsizio sozial eta ekologikoa defendatzen, eta aldarrikapen hau defendatzen dugun industria politikan ere islatzen da. Egungo eredu mugarik gabeko hazkundean dago oinarritua, beraz, etorkizunerako planetaren mugekin bat datorren eredu eta sozialki justua izango dena birpentsatu behar dugu. Horretarako beharrezkoa izango da ekologikoki eta etikoki baztergarriak diren sektoreak murriztu edo desagertzea, eta aldi berean, etorkizuna duten sektoreak bultzatzea, hau da, ingurumena errespetatu eta hobetzen duten enplegu duinak eskaintzen dituztenak. Behar honetatik sortu zen 2014an ELAren enplegu berdeek kanpaina,, non kalkulatzen genuen Hego Euskal Herrian 106.000 enplegu berde sor zitezkeela etorkizuneko sektore hauetan.

Euskal Herrian dugun ekoizpen eta kontsumo ereduaren inguruko hausnarketa sakona egin zen jardunaldia izan zen. Aldaketaren beharra oso argi geratu zen, ekologikoki iraunkorra, sozialki

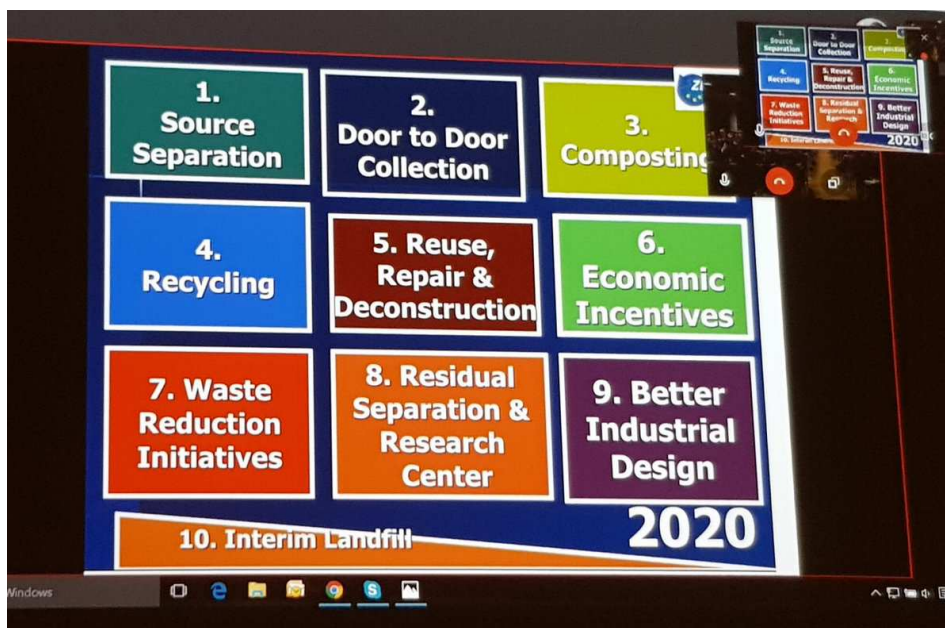
justua eta demokratikoki erabakia izango den trantsizio bat egiteko beharra. Gaur egungo ereduarekin bat ez datozen ezaugarriak izango dira.

4. Gipuzkoako erraustegiaren aurkako jardunaldia

Martxoaren 20an Gipuzkoako erraustegiaren aurkako jardunaldia ospatu zen “Langileok ere erabaki. Erraustegia gelditu!” lemapean. Egun honetan Erraustegiaren Aurkako Mugimendua, ELA, LAB, CCOO, ESK, STEILAS, EHNE, HIRU, Biolur, Baserri XXI, Olatukoop eta Donostia Bizirik elkartu ginen mobilizazio eta hausnarketa jardunaldi honetarako.

Hizlari nagusia Piotr Barczak izan zen, Europako Ingurumen Agentziako Hondakinen Arduradun Teknikoa. Garrantzitsua da azaltzea erraustegia aukerarik txarrena dela aldarrikatzen ari garen eragileak eta pertsonak guztiz ados gaudela Europako Ingurumen Agentziaren posizioarekin. Hauek dira Piotr Barczakek eginiko adierazpen esanguratsuenetakoak, eta badaki zerbait gaiaz:

- Erraustegiak ez dira ekonomikoki errentagarriak.
- Erraustegiak ekonomia zirkularraren aurka doaz.
- Erraustegiak klima aldaketa azeleratzen du.
- Energia sortzeko eta hondakinak kudeatzeko aukerarik garestiena dira.
- Hiri hondakinek ez dute balio energia sortzeko.
- Birziklapenak erraustegiak baino 10 aldiz enplegu gehiago sortzen du.
- hondakinak biltzeko sistemarik hoberena atez atekoa da.
- Autokonpostaje kolektiboa edo banakakoa bultzatu behar da.
- Erraustegia eraiki eta hurrengo urtetik aurrera birziklapen tasak jaitsi egiten dira.
- Zabortegira edo erraustegira doazen hondakinen %90 birziklatu daiteke.
- Ezin baditugu herritarrak honetaz konbentzitu, emaitzak hobetzeko intzertibo ekonomikoak eskaini beharko dira.
- Berrerabili edo birziklatu ezin dena gaizki diseinatua dago, beraz birdiseinatu egin behar da.

Sindikatuena mahai ingurua ere izan zen, non sindikatuek gure kezkak eta aldarrikapenak azaldu genituen erraustegiaren inguruan, beti ere gure eguneroko lan sindikalean lantzen ditugun gaiak lotuta. Landutako gaiak hauek izan ziren: lan osasuna, ingurumena eta enplegua, eta partehartzea eta demokrazia. Mahai honetan atera genituen ondorioak argiak izan ziren:

- Erraustegiak eta berak sortutako toxikoak kaltegarriak dira bertan lan egiten duten langileentzat, baita bere inguruan bizi eta lan egiten dutenentzat ere.
- Erraustegiaren eraikuntza lanetan ari diren langileen baldintzak esplotazio egoeratik gertu daude. ELAK hainbat salaketa jarri ditu eta dagoeneko baditugu sententzia batzuk irabazita.
- Erraustegiak enplegu gutxi sortzen ditu, eta etorkizunik ez duten enpleguak dira.
- Hondakinen kudeaketa iraunkorrak enplegu gehiago sortzen du, enplegu iraunkorrak eta etorkizuna dutenak dira.
- Hondakinen kudeaketa iraunkorrak enplegu gehiago sortzen du beste sektore batzuetan: bigarren eskuko objektuen errekupeazioan, ontzien bilketa eta berrerabiltze sistemetan, materialen birziklapenean,...
- Langile klaseak badauka iritzia emateko eskubidea erraustegiaren inguruan, baina ez zaigu partehartzeko aukerarik ematen.
- Nahi dugun eta behar dugun hondakinen kudeaketako sistema erabakitzeko eskubidea dugu.
- Herritarroi egin beharreko kontsultak onargarriak eta beharrezkoak ziren EAJ oposizioan zegoenean, baina baita orain ere, Aldundian gobernatzen ari denean.

Jardunaldiak arratsalde jarraitu zuten Gipuzkoako Hondakinen Kontsortzioko (GHK) lehendakari-ohia den Ainhoa Intxaurrendietaren "Angula Ustelak" aurkezpenarekin. Gaur egun Kontuen Epaitegian auziperatua dago Iñaki Errazkin Gipuzkoako Foru Aldundiko Ingurumen diputatu-ohiarekin batera, erraustegiaren proiektua bertan behera utzi zutelako. Bere aurkezpenean azaldu zuen erraustegiaren proiektuaren atzean zer nolako trama zegoen antolatuta.

Kontu Epaitegian ireki dagoen kausa honetan, diru publikoa modu ezegokian erabiltzea leporatzen zaie eta 41 milioi euro itzultzea eskatzen zaie. Kantitate hau kostatu zen enpresei eman beharreko indemnizazioa eta bankuei ordaindu beharreko finantziario kostua. Gastu hauek Intxaurrendieta eta Errazkinek firmatu ez zituzten kontratu batzuetatik datoz, Aldundiko aurreko gobernuak sinatu zituen, bazekitenean jada erraustegia geldiarazi egingo zela. Beraz intentzio txarra aurreko aldundiarena izan zen, eta ez hauteskunde kanpainan hitzemandakoa bete zuten bi politikarientzat. Epaiketa apirilaren 12an izango da Madrilan. ELAren elkartasun guztia biontzat.

5. Gipuzkoako erraustegiaren eraikuntza lanen egia

Sarri esaten da irudi batek mila hitzek baino gehiago adierazten dutela. Horregatik, erraustegiaren eraikuntzan ematen ari diren lan baldintza bidegabeak salatze bideo bat egokiagoa da edozein azalpen baino. Ikusi bideoa [hemen](#).

Europako Ingurumen Agentziak hondakinen kudeaketaren inguruan duen jarrera gehiago ezagutzeko, Hona hemen [Piotr Barczaki](#) eginiko elkarrizketa.